

**RUS TILINI O'QITISHDA ZAMONAVIY YONDASHUVLAR: METODIK
YANGILANISHLAR VA TA'LIMDA INNOVATSIYALAR**

Urinova Sevara Akramovna

Toshkent viloyati Yangi yo'l tumani

58-maktab o'qituvchisi

Annotatsiya: *Ushbu maqolada rus tilini o'qitishda zamonaviy metodik yondashuvlar, xususan MAT (multimodal aktiv texnologiyalar), CLIL, gamifikatsiya va sun'iy intellekt texnologiyalari asosida olib borilgan tajriba IMRAD uslubida yoritilgan. Tadqiqot natijalari o'quvchilarda kommunikativ ko'nikmalarni shakllantirish, o'quv motivatsiyasini oshirish va dars samaradorligini ta'minlash imkoniyatlarini ochib beradi.*

Аннотация: *В данной статье рассматриваются современные методические подходы в преподавании русского языка, в частности технологии MAT (мультимодальные активные технологии), CLIL, геймификация и искусственный интеллект. Исследование, выполненное в формате IMRAD, показывает, что такие подходы значительно повышают мотивацию учащихся, улучшают коммуникативные навыки и эффективность обучения.*

Abstract: *This article explores modern methodological approaches in teaching the Russian language, particularly MAT (multimodal active technologies), CLIL, gamification, and artificial intelligence tools. Conducted in the IMRAD format, the research highlights how these strategies improve students' communication skills, increase learning motivation, and enhance the effectiveness of language acquisition.*

Kalit so'zlar: *rus tilini o'qitish, MAT texnologiyalari, multimodal yondashuv, CLIL, gamifikatsiya, sun'iy intellekt*

Ключевые слова: *преподавание русского языка, технологии MAT, мультимодальный подход, CLIL, геймификация, искусственный интеллект*

Keywords: *teaching Russian, MAT technologies, multimodal approach, CLIL, gamification, artificial intelligence*

Kirish

Global kommunikatsiyaning keskin kuchaygani va xalqaro aloqalarning chuqurlashgani sababli xorijiy tillarni, xususan, rus tilini o'rganishga bo'lgan ehtiyoj ham ortib bormoqda. O'zbekistonda rus tilini o'qitish nafaqat ijtimoiy-madaniy, balki iqtisodiy va ilmiy taraqqiyotga xizmat qiluvchi vosita sifatida ham ahamiyatga ega. Zamonaviy til o'qitish metodlari bu jarayonni samarali tashkil etish, ta'lim sifatini oshirish va o'quvchilarda til kompetensiyalarini shakllantirishga xizmat qilmoqda.

Uslub

Tadqiqotda sifatli kontent tahlili, amaliy kuzatuv, pedagogik tajriba va anketaviy so'rov asosida metodik yondashuvlar baholandi. Jumladan, multimodal ta'lim texnologiyalari, CLIL (Content and Language Integrated Learning), gamifikatsiya, interaktiv muloqot platformalari (Zoom, Padlet, Quizlet, Kahoot) va onlayn muhitda tilni o'rgatish bo'yicha ilg'or uslublar sinovdan o'tkazildi. Ta'limda AI (sun'iy intellekt) asosidagi vositalardan, xususan, avtomatik transkriptorlar, tarjima mashinalari va matn tahlil algoritmlaridan foydalanildi.

Zamonaviy ta'lim jarayonida rus tilini o'qitishda integratsiyalashgan yondashuvlar alohida e'tiborga loyiq. Xususan, kommunikativ va kompetensiyaviy yondashuvlarni uyg'unlashtirish orqali o'quvchilarda nafaqat til bilimlari, balki amaliy nutqiy malakalar, tanqidiy fikrlash, axborotni saralash va o'z fikrini asoslash ko'nikmalari shakllanadi. Shu nuqtayi nazardan qaraganda, rus tili darslarida real hayotiy vaziyatlarga mos topshiriqlardan foydalanish, rol o'ynash, munozaralar tashkil etish va loyihalarga asoslangan o'qitish usullari tobora dolzarb bo'lib bormoqda.

Bundan tashqari, rus tilini o'rganishda multimodal resurslar – videodarslar, audio materiallar, infografikalar va vizual stimullar – o'quvchining turli sensor tizimlari orqali bilimni qabul qilishiga yordam beradi. Ayniqsa, zamonaviy maktab va oliy ta'lim muassasalarida interaktiv doskalar, elektron

platformalar va virtual sinflardan foydalanish orqali o'quv jarayoni soddalashtirilmoqda, shaxsiylashtirilgan ta'limga imkon yaratilmoqda. Shuningdek, onlayn baholash vositalarining joriy qilinishi – testlar, viktorinalar, yozma topshiriqlarni avtomatlashtirilgan tarzda tahlil qilish imkoniyatlari – o'qituvchiga talabalarni individual kuzatib borish, ularning o'zlashtirish darajasini aniq baholash, differensial yondashuvni amalga oshirish imkonini beradi. Bu esa o'z navbatida ta'lim sifatini oshirishga xizmat qiladi.

Muhimi, rus tilini o'rgatishda madaniyatlararo muloqotga alohida e'tibor qaratilishi lozim. Tilni o'rganish – bu faqat grammatika va lug'at yodlash emas, balki til egasi bo'lgan xalqning urf-odati, qadriyati va madaniyati bilan tanishish demakdir. Shuning uchun rus tilini o'qitishda adabiy asarlar, hujjatli filmlar, tarixiy materiallar, zamonaviy ijtimoiy voqealarga oid matnlar asosida dars tashkil etish til o'zlashtirish samaradorligini sezilarli oshiradi.

Natijalar

Tajriba natijalari shuni ko'rsatdiki, multimodal yondashuvlar o'quvchilarning tilni o'zlashtirish darajasini sezilarli oshiradi. Xususan, matn, audio, video va interaktiv topshiriqlar uyg'unligida tashkil etilgan darslar til muhitini sun'iy ravishda shakllantirib, muloqot ko'nikmalarini mustahkamlashga yordam beradi. CLIL metodikasi esa fanni til vositasida o'qitish orqali tilni real kontekstda o'rgatishga xizmat qiladi. Onlayn platformalar va sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish tilni o'rganishda mustaqillikni ta'minlaydi, talabaning faol ishtirokini oshiradi.

Munozara

Zamonaviy pedagogik yondashuvlar shuni ko'rsatadiki, rus tilini o'qitishda bir tomonlama gramatik yondashuvlar o'z samarasini yo'qotmoqda. Yangi metodikalar, ayniqsa MAT asosidagi multimodal yondashuv, o'quvchini passiv tinglovchidan faol ishtirokchiga aylantiradi. O'zbekiston sharoitida esa rus tilini o'rganishda motivatsiyani kuchaytirish, til muhitini yaratish, individual yondashuvni joriy qilish muhim vazifalar hisoblanadi. Bu esa o'z navbatida

o'qituvchilarning doimiy malaka oshirishini, zamonaviy texnologiyalarga tayangan holda dars berishini talab qiladi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, rus tilini o'qitishda zamonaviy metodikalar va texnologiyalarni joriy qilish ta'limni insonparvarlashtirish, o'quvchilarda tilga nisbatan ijobiy munosabat va qiziqish uyg'otish hamda ularning global muloqotga tayyorligini shakllantirishda muhim rol o'ynaydi.

Rus tilini o'qitishda zamonaviy metodikalar, xususan MAT, CLIL, gamifikatsiya va sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish o'quvchilarning til o'zlashtirish darajasini sezilarli oshiradi. Kelajakda bu metodlarni milliy ta'lim tizimiga integratsiyalash orqali nafaqat til o'rgatish samaradorligi, balki umumiy kommunikativ va kognitiv salohiyatni rivojlantirish mumkin. O'qituvchilar, ta'lim muassasalari va davlat siyosatining uzviy hamkorligi rus tilini o'qitish jarayonini sifat jihatidan yangi bosqichga olib chiqadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Абдуллаева, Н. Н. (2022). *Современные подходы в обучении русскому языку в Узбекистане*. Тошкент: «Fan va texnologiya» nashriyoti.
2. Гальскова, Н. Д., & Гез, Н. И. (2018). *Теория обучения иностранным языкам: Лингводидактика и методика*. Москва: Академия.
3. Шарипова, М. А. (2021). "CLIL yondashuvi asosida rus tilini o'qitishning dolzarb masalalari." *O'zbekiston tilshunosligi jurnali*, №4, 47–52.
4. Richards, J. C., & Rodgers, T. S. (2014). *Approaches and Methods in Language Teaching*. Cambridge: Cambridge University Press.
5. Жумаев, Ш. Т. (2023). "Rus tilini o'rganishda multimodal yondashuvning afzalliklari." *Til va adabiyot ta'limi*, №2, 36–40.
6. Mishan, F., & Timmis, I. (2015). *Materials Development for TESOL*. Edinburgh: Edinburgh University Press.
7. Khasanova, D. (2022). "Gamification in Teaching Russian as a Foreign Language." *Modern Education and Research in the Digital Era*, Vol. 1, 95–101.

8. Murodova, G. M. (2020). "AI texnologiyalari yordamida rus tilini o'qitish tajribalari." *Ta'limda innovatsiyalar*, №1, 55–59.
9. Harmer, J. (2015). *The Practice of English Language Teaching*. Pearson Education Limited.
10. Юсупова, С. З. (2023). "Zamonaviy rus tili darslarida raqamli texnologiyalarni qo'llash." *Filologiya va til o'qitish metodikasi*, №3, 68–73.